

ΑΠΟ ΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΧΡΟΝΙΑ

Ο ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ ΤΥΦΛΟΣ

Ἡ τραγική μοίρα ἑνὸς μεγάλου στρατηγοῦ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας.— Ὁ αἰχμάλωτος Ἀφρικανὸς βρασιλεύς.— Ἀρχακτικωτάτη συνάντησις Βελισαρίου καὶ Γέλιμερ.— Κάτω ἀπὸ τὴν ταπεινὴν στέγη ἑνὸς ἀγροτικοῦ σπιτιοῦ.— Ὅταν οἱ βασιλεῖς φιλοσοφοῦν...— Τὰ δάκρυα ἑνὸς τυφλοῦ.— Ὁ Βασιλεὺς τῶν Βανδάλων καὶ ἡ δικέλλα του.

Ὁ στρατηγὸς Βελισάριος εἶνε ὡς γνωστὸ μιά μεγάλη μορφή τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας. Αὐτὸς ἑπηρεάσθη τὸ θρόνον τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ πολεμῶντας τοὺς ἑσωτερικοὺς καὶ ἑξωτερικοὺς του ἔχθρους. Ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλειτέρους ἥρωας τῆς ἐποχῆς του. Ὅταν ἄλλοις ὁ Ἰουστινιανὸς ὑπομίσθηκε ὅτι ὁ Βελισάριος ὀρέγεται τὸ θρόνον του, δὲν ἐδίστασε νὰ τὸν παραδώσῃ σὴν χεῖρα τῶν ἀντιπάλων του, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐξευτέλεισαν, τὸν ἐτύφλωσαν καὶ ἐπειτα τὸν ἄφησαν ἐλεύθερον. Ἀπὸ τὸ σημεῖον αὐτὸ ἀρχίζει τὸ ἱστορικὸ ἐπεισόδιον ποὺ θὰ διηγηθοῦμε.

Τυφλὸς ὁ Βελισάριος, ἀκουμπώντας στὸν ὄμο ἑνὸς πιστοῦ του στρατιώτη, γυροῦσε στὸς δρόμους ζητιανεύοντας γιὰ τὸ ψωμί του. Ἐπειτα γύριζε σ' ἕνα μισογκοιμισμένον ἔξοχικὸν σπιτάκι, μακριὰ ἀπὸ τὴν Πόλην, ὅπου τὸν περιεμενε ἡ οἰκογένειά του. Στὸν ὁδηγὸ του εἶχε ἀπαγορεύσει νὰ προσφέρῃ τὸ ὄνομά του σὸ δρόμο, ἀλλ' ἡ εὐγένεια τοῦ παρυσιαστικοῦ του ἦταν ἀσκεπὴ νὰ τὸν προσδώσῃ. Ἐνα βράδι ἔφτασαν σ' ἕνα χωριὸ καὶ ὁ ὁδηγὸς του στάθηκε στὴν πόρτα ἑνὸς σπιτιοῦ γιὰ νὰ ζητήσῃ ἐλεημοσύνην.

Ἐκεῖνῃ τῇ στιγμῇ ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ ἐγύριζε μὲ τὴ δικέλλα στὸν ὄμο. Ἦ στάσις, τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ γέρο-τυφλοῦ ἐτράβηξαν τὴν προσοχή του. Τὸν ἐρώτησε ποῖός εἶνε.

— Ἐνας παλιὸς στρατιώτης, ἀναπέταξε ὁ Βελισάριος.
— Στρατιώτης ! εἶπε ὁ χωρικός. Ἐταί λοιπὸν σὲ πλήρωσε ὁ βασιλεὺς γιὰ τίς θυσίας σου ;

— Εἶνε μεγάλη δυστυχία γιὰ βασιλιά, ἀπήντησε ὁ Βελισάριος, νὰ μὴ μπορῇ νὰ πληρώσῃ τὸ αἶμα ποὺ ἔχυσαν γι' αὐτόν.

Ἦ ἀπάντησις αὐτῆ ἐσυγκίνησε τὴν καρδιά τοῦ χωρικοῦ καὶ ἐπρόσφερε ἄσυλο στὸν τυφλὸ καὶ τὸν ὁδηγὸ του. Ὅταν ἐμπήκαν μέσα ὁ χωρικός εἶπε στὴ γυναῖκα του :

— Γυναίκα, νὰ ἕνας παλιὸς πολεμιστὴς ποὺ ἔφερε νὰ ὑποφέρῃ μὲ θάρρος καὶ τὴν ἀχαριστία ἀκόμα... Φίλε μου, ἐπρόσθεσε σὸ Βελισάριον, μὴν ντρέπῃσαι γιὰ τὴν κατάστασί σου. Ἐδῶ εἶσαι μὲ ἀνθρώπους ποὺ ἔξορον ἀπὸ δυστυχία. Κάθισε ν' ἀναπαυθῆς σὲ λίγο θὰ δευτησοῦμε... Στὸ μεταξὺ, πές μου σὲ ποιοὺς πολέμους ἔλαβες μέρος ;

— Ἐπολέμησα στὴν Ἰταλίαν τοὺς Γότθους, ἀπήντησε ὁ Βελισάριος, στὴν Ἀσία τοὺς Πέρσας, στὴν Ἀφρική τοὺς Βανδάλους καὶ τοὺς Μαύρους.

Στὶς τελευταῖες αὐτὲς λέξεις ὁ χωρικός δὲν κπόρσσε νὰ πνίξῃ ἕνα βαθὺ στεναγμὸν.

— Ὅστε εἰσὶν ὁ ἀκούουθης τὸ στρατηγὸ Βελισάριον σ' ὅλες τίς ἐξστρατεῖες του ; εἶπε.

— Ναι, δὲν τὸν ἐγκατέλειπα ποτέ.
— Ἀ ! τί λαμπρὸς ἀνθρώπος ὁ Βελισάριος ! ἐφώνησε ὁ χωρικός. Εὐγενικὰ καὶ γενναία καρδιά ! Ζῆ ! Ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ, ποὺ ζῶ εἰκοσι χρόνια, δὲν ἄκουσα ποτὲ νὰ γίνεταί λόγος γι' αὐτόν.

— Ναι... ζῆ, ἐμουροῦρισε ὁ τυφλός.
— Ἀ, ὁ Θεὸς νὰ τὸν εὐλογῇ ! ὁ Θεὸς νὰ τοῦ δῇν χρόνια ! εἶπε ὁ χωρικός. Καὶ πῶς νὰ περῶ στὴν Ἀσίαν ; Εἶνε πάντα πανίχυρος, ἀγαπῆτος ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα καὶ τὸ λαὸ ;

— Ἀλλοῖμονο, στέναξε ὁ τυφλός, ὁ εὐτυχὴς ἔσκειν πάντοτε ἐπάνω του τὴν ἔχθρα τῶν φθονερῶν. Ἀλλὰ σὺ φαίνεσαι σὰν νὰ ἐγνώρισες τὸ Βελισάριον, ἐπρόσθεσε συγκινημένος.

— Ἀς καθίσουμε στὸ τραπέζι... Θὰ τὰ ποῦμε πίνοντας... Ὁ Βελισάριος δὲν εἶχε καμιά ἀμφιβολία ὅτι βρισκότανε σὸ σπῆτι κανεὸς παλιῶν ἀξιωματικοῦ του, ὁ ὁποῖος διατηροῦσε καλὴς ἀναμνήσεις ἀπ' αὐτόν. Ὅσο ἔφρωγαν, ὁ κακόνυχος στρατηγὸς μιλοῦσε γιὰ τίς ἐκστρατεῖες του στὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἀνατολήν. Γιὰ τὴν Ἀφρική δὲν εἶχε γίνεαι ἀκόμα λόγος.

— Ἀς ποῖουμε, εἶπε ὁ χωρικός κατὰ τὸ τέλος τοῦ δείπνου, ἄς ποῖουμε στὴν ὑγεία τοῦ στρατηγοῦ Βελισαρίου καὶ εἶθε ὁ Θεὸς νὰ τοῦ δῇν τόσα καλά, ὅσα κατὰ μού ἔκανε !

— Αὐτός ; ! εἶπε ὁ Βελισάριος, σὲ ἔβλαψε σὲ τίποτε ; Πῶς ;
— Ἐπράξε τὸ κατῆχον του, δὲν παραπονιέμαι... Ἐλαβες μέρος στὴν ἐκστρατεία τῆς Ἀφρικῆς, καθὼς μού εἶπες. Λοιπὸν θὰ εἶδες τὸν Γέλιμερ, τὸν βασιλέα τῶν Βανδάλων νὰ ὀδηγεῖται σκλάβος, ἐν θριάμβῳ, στὴν Κωνσταντινούπολιν, μὲ τὴ γυναῖκα τὸν καὶ τὰ παιδιὰ του. Λοιπὸν, ἐκείνος ὁ Γέλιμερ σὲ φιλοξενεῖ ἀπόψε.

— Σὺ ὁ Γέλιμερ ; ! ἐφώνησε ὁ Βελισάριος. Σὺ ὁ Γέλιμερ ; !
— Ναι, ἐγὼ ὁ ἴδιος... Ἐπολιορκήθηκα, ἂν θυμᾶσαι σὸ ὄρος Πάκονα. Ὑπέφερα ἐκεῖ μεγάλα βάσανα. Ὁ ἄγιος χειμῶνας, ἡ πείνα, οἱ στερήσεις, τὸ φοβερὸ θέμα τοῦ ἀπελιπισμένου λαοῦ μου, ἐγονάτισαν τὸ θάρρος μου. Ἦ δικαίον μου ἐμπιστοσύνην στὴν ἀρετὴ τοῦ στρατηγοῦ σας μὲ ἀνάγκασαν νὰ παραδώσω τὰ ὄπλα. Ὡ, μὲ πόση ἀπλότητα καὶ μετριοφροσύνη μὲ δέχτηκε ! Πῶς μὲ περιποιήθηκε ! Πῶς ἐσεβάστηκε τὴν δυστυχία μου !.. Εἶκοσι χρόνια ζῶ στὴν

ἐρημιὰ αὐτῇ. Μιά μέρα δὲν ἔπαυα νὰ εὐχομαι γιὰ τὴν εὐτυχία του !
— Τί φιλόσοφος ποὺ εἶσαι βασιλιά Γέλιμερ, εἶπε μὲ θαυμασμὸ ὁ τυφλός. Ἀναγνωρίζω τὸν παλιὸν χαρακτήρα, ποὺ σ' ἔκανε νὰ κρατῆς περὶφρανο τὸ κεφάλι ἀκόμα καὶ τὴν ἡμέρα ποὺ σὲ ὀδήγησαν αἰχμάλωτο μπροστὰ στὸν Αὐτοκράτορα, ὁ ὁποῖος σ' ἐθαύμασε γι' αὐτό.

— Ἀλήθεια... Τὰ ξέριε βλέπω καλά... Λοιπὸν ὁ Ἰουστινιανὸς δὲν μοῦ φέρεθηκε ἄσχημα. Μοῦ ἔδωσε ὅ,τι τοῦ ζήτησα. Μιά καλὴ βα σὲ μιά γωνιά τοῦ βασιλείου του, ὅπου νὰ βγάξω τὸ ψωμί μου μὲ τὸν ἰδρωτὰ τοῦ προσώπου μου... Ἐ, φίλε μου, ἔμαθα νὰ φιλοσοφῶ. Ὑπῆρξα ὁ ἡδυπαθέστερος βασιλεὺς τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τὴν πολυτέλεια ἐκεῖνῃ ἔπεσα ξαφρα στὰ χεῖρα τῶν Μαύρων, κοινὰ μουντα στ' ἄχρωα, ἔφρωγα καθαρινὸν ψωμί, ἐπλήρωσα τὸ κορμί μου. Ἀπὸ καὶ ὀδηγήθηκα σκλάβος, ἀλυσοδεμένος... Ὑστερ' ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἔφρετε ἢ νὰ πεθάνω ἢ νὰ ἴψωθῶ ἐπάνω ἀπὸ τίς μεταβολὲς τῆς εἰμαρμένῃς !

— Ἐχεις δικη, ἀπεκρίθη ὁ Βελισάριος. Ἀπὸ τὸν κόσμον δὲν λείπει ἡ παρηγορία... Ἀλλὰ καὶ γῶ σοῦ ὑπόσχομαι νὰ σοῦ ἀποκαλύψω κάτι πρὶν χωρισθοῦμε.

Καὶ μετὰ τὴν συνομιλία αὐτῇ, ἐκοιμήθησαν.

Τὸ πρωί, ὁ Γέλιμερ προτοῦ φύγει γιὰ τὸ χωράφι του, πῆγε νὰ ἰδῇ ἂν ὁ γέρος ἐκοιμήθηκε καλά. Τὸν εὐρῆκε ὄρθιον, μὲ τὸν ραβδί σὸ χεῖρ, ἔτοιμο γιὰ τὴν ὀδοπορία. — «Πῶς ; τοῦ εἶπε, δὲν θὰ μείνης λίγες μέρες μαζί μας ; » — «Μοῦ εἶνε ἀδύνατον, ἀπήντησε ὁ τυφλός. Ἐχω γυναίκα καὶ παιδιὰ ποὺ ἀνησυχοῦν γιὰ τὴν ἀπουσία μου... Ἄκουσε ὁμοῦ καὶ μὴ ταραχτῆς γιὰ ὅ,τι θὰ σοῦ εἰπῶ : Ἐγὼ, ὁ φτωχὸς τυφλός, ὁ γέρο-στρατιώτης, ὁ Βελισάριος τέλος δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ τὴ φιλοξενία σου !

— Τί ; ! τί λέεις ; Ποιὸς εἶνε ὁ Βελισάριος ; ἐφώνησε ταραγμένος ὁ Γέλιμερ.
— Ἐγὼ εἶμαι, ἐγὼ, κ' ἔλα στὴν ἀγκαλιά μου, Βασιλιά Γέλιμερ !

— Θεέ μου ! ἐφώνησε τρέμοντας ἀπὸ τὴ συγκίνησί του ὁ Γέλιμερ, εἶνε δυνατόν ; ! Ὁ Βελισάριος γέρος, τυφλός, ἐγκαταλειμένος !

— Ἀχ, τυφλός, καὶ πῶς ; Ἀπὸ ἀνθρώπινα χεῖρα ! ἐστένανε ὁ παλιὸς στρατηγός.
— Ποιὰ τέρατα, φίλε μου σοῦ τόκαναν αὐτό ;

— Οἱ φθονεροί, οἱ αὐλοκόλακες. Μὲ κατηγοροῦσαν ὅτι ἀπέβλεπα σὸ θρόνον τοῦ Αὐτοκράτορος, τὸν καιρὸ ποὺ ἐγὼ μόνον τὸν τάφο ἐσολογιζόμουν. Τοὺς πίστεψαν καὶ μ' ἐρρίξαν στὴ φυλακήν... Ἐπειτα ἔδοθη διαταγὴ νὰ μὲ τυφλώσουν. Ὅταν ὁ ἐκτελεστὴς μπῆκε μέσα σὸ κελλὶ μου καὶ μὲ ἀντίκρουσε ὄρθιον, ἔχασε τὸ θάρρος κ' εἶπε στὰ γόνατα... «Δὲν μπορῶ νὰ τὸ κάνω, Στρατηγέ μου, ἔκλαιγε, δὲν μπορῶ !»

— «Ποιὸς ἔδωσε τὴ διαταγὴ αὐτῇ ; » τὸν ἐρώτησε. — «Ὁ ἴδιος ὁ Αὐτοκράτορας» μοῦ ἀπήντησε ὁ ἔσχυε. Ὑστερα μῆνε μέσα ἄλλος δῆμορ. Μὲ εἶχαν δεμένο σὲ μιά μαρμαρένια κολῶνα. Ὁ σκλάβος ἀκούμπησε τὸ σίδερο στὰ μάτια μου, ἐνοιώσα ἕνα φοβερὸν πόνον κ' ἔχασα τὸ φῶς μου. Ἀλλὰ τὴν καρδιά μου τὴν εἶχε ποτέοι βαθυτέρα ἢ ἀχαριστία τοῦ Ἰουστινιανοῦ !

Ἐσιώπησε καὶ ἔσκυψε τὸ κεφάλι σὸ στήθος.
— Ἐ, γιὰ λίγον καιρὸ ἀκόμη θὰ εἶμαι φτωχὸς καὶ τυφλός, ἐμουροῦρισε.

— Καταδέξου, εἶπε ὁ Γέλιμερ, νὰ περάσης μαζί μου τίς τελευταῖες σου μέρες, ἐνδοξε στρατηγέ. Ἐγὼ καὶ ἡ οἰκογένειά μου θὰ σοῦ εἶμαστε ἀφοσιωμένοι.

— Αὐτὸ θὰ ἦτανε γιὰ μένα μιά γλυκεῖα παρηγορία, ἀπ' ἄντησε ὁ Βελισάριος, ἀλλ' ἔχω κ' ἐγὼ οἰκογένεια καὶ πηγαῖνω ν' ἀποθάνω στὴν ἀγκαλιά τῆς Χατρὸς Γέλιμερ !

Ὁ Γέλιμερ τὸν ἀγκάλιασε καὶ τὸν ἔβρεχε μὲ τὰ δάκρυα του. Τέλος τὸν ἄφησε ν' ἀναχωρήσῃ.

Ὁ ἥλιος ποὺ ἀνέβαινε ψηλὰ γέμιζε μὲ χρυσοῦ φῶς τὸ ἔξοχικὸ σπιτάκι τοῦ Βασιλιά ποὺ εἶχε γίνεαι γεωργός, καὶ γιγάντωνε τὴ σκιά τοῦ τυφλοῦ Στρατηγοῦ ποὺ ἡ καταδρομὴ τῆς Τύχης τὸν εἶχε κάνει ζητιάνον.

Ὁ Γέλιμερ, ἀκουμπισμένος σὸ παραστάτη τῆς πόρτας του, εἶδε τὴ σιλουέτα τοῦ Βελισαρίου νὰ μακραίνει καὶ νὰ γάνεταί σὸ βάθος τοῦ δρόμου. Τότε, ἔσκυψε, ξαναπῆρε τὴ δικέλλα καὶ ἐξεκίνησε γιὰ τὸ χωράφι του.

